SLEZSKÁ UNIVERZITA v OPAVĚ

Filozoficko-přírodovědecká fakulta v Opavě

Institut tvůrčí fotografie

SVĚT PO HMATU

TOUCHING THE WORLD

Aleksandra Kossowska

Praktická bakalářská práce

Opava 2025

Vedoucí práce: prof. Mgr. Václav Podestát

Oponent: MgA. Roman Vondrouš, Ph.D.

SLEZSKÁ UNIVERZITA
FILOZOFICKO-PŘÍRODOVĚDECKÁ FAKULTA V OPAVĚ

SLEZSKÁ UNIVERZITA V OPAVĚ
Filozoficko-přírodovědecká fakulta v Opavě

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Akademický rok: 2024/2025

Zadávající ústav: Institut tvůrčí fotografie

Studentka: Aleksandra Kossowska

UČO: 64429

Program: Tvůrčí fotografie

Téma práce: Svět po hmatu

Téma práce anglicky: Touching the World

Zadání: „Svět po hmatu“ je fotografický projekt z etiopské školy pro nevidomé děti, který zkoumá, jak lze svět vnímat skrze dotek, paměť a prostor.

Literatura:

Vedoucí práce: prof. Mgr. Václav Podestát

Datum zadání práce: 22. 6. 2025

Souhlasím se zadáním (podpis, datum):

.....
prof. PhDr. Vladimír Birgus
vedoucí ústavu

Abstrakt

„Svět po hmatu” je pokusem zachytit každodennost dětí vyrůstajících v zařízení pro nevidomé - v prostoru, který je zároveň pečující a hluboce institucionální. Je to příběh o dětství prožívaném mimo domov, v uzavřeném mikrosvětě, kde blízkost, samota, hra a denní rytmus vytvářejí vlastní logiku, která je často neviditelná pro vnější pozorovatele.

Fotografie vznikly v internátní škole pro nevidomé a slabozraké děti v Sebete v Etiopii. Byly ručně perforovány tak, aby se na jejich povrchu objevily světelné linie a tvary, které lze nejen vidět, ale také cítit dotykem.

Snímky doprovázejí texty zapsané Braillovým písmem a úryvky z disertační práce Kamila Pietrowiaka „Svět po hmatu - etnografická studie (ne)vidění a (ne)schopnosti” (vydané v edici Monografie Nadace pro podporu polské vědy), které popisují každodennost lidí pohybujících se „po hmatu”.

Výstava je pozváním k zamyšlení nad tím, jak vypadá každodenní fungování bez zraku a jak smysly, paměť a prostor mohou pomáhat při orientaci ve světě a spoluvytvářet jeho individuální mapu.

Přiložené fotografie byly pořízeny v roce 2024.

Klíčová slova

slepota, dětství, péče, instituce, fotografie, hmat, postižení, Etiopie, perforace, Braillovo písmo

Abstract

"Touching The World" is an attempt to capture the everyday lives of children growing up in an institution for the blind–a space that is both caring and deeply institutional. It is a story about childhood experienced outside the home, in a closed microcosm where closeness, loneliness, play, and the rhythm of the day create their own logic, often invisible to outside observers.

The photographs were taken at a boarding school for blind and visually impaired children in Sebeta, Ethiopia. They have been hand-perforated so that light lines and forms appear on their surfaces–features that can be not only seen, but also felt by touch.

The images are accompanied by texts written in Braille and excerpts from Kamil Pietrowiak's doctoral thesis, "The World by Touch: An Ethnographic Study of (Non)Seeing and (Dis)Ability" (published in the Monographs series of the Foundation for Polish Science), which describe the everyday reality of people navigating "by touch."

The exhibition invites reflection on what daily functioning without sight looks like, and how the senses, memory, and space can assist in building orientation in the world and co-creating its individual map.

Photographs attached were taken in 2024.

Key words

blindness, childhood, care, institution, photography, tactility, disability, Ethiopia, perforation, Braille

Technické specifikace:

Tisk: Hahnemühle Photo Rag® 305 g/m², inkoustový tisk.

Rozměry: od 18 × 18 cm do 24 × 17 cm

Estetika: Černobílé digitální snímky s jemnou gradací tónů a světelnými skvrnami. Výsledné tisky jsou ručně perforovány - perforace vytváří další vrstvu významu, inspirovanou haptickým vnímáním světa nevidomých osob.

Technical specifications:

Printing: Hahnemühle Photo Rag® 305 gsm, inkjet print.

Dimensions: from 18 × 18 cm to 24 × 17 cm

Aesthetic: Black-and-white digital photographs with subtle tonal gradations and areas of light. The prints are hand-perforated–the perforation introduces an additional layer of meaning, inspired by the tactile perception of the world by visually impaired individuals.

Poděkování

Srdečně děkuji prof. Václavu Podestátovi vedoucímu této práce, za cenné připomínky, odborné vedení a pomoc při jejím finálním tvarování.

Ráda bych také poděkovala doc. Mgr. MgA. Tomáši Pospěchovi, Ph.D., za inspiraci k jinému pohledu na zkoumaný materiál, která mi umožnila lépe pochopit smysl zvoleného tématu.

Acknowledgements

I would like to sincerely thank Professor Václav Podestát, the supervisor of this thesis, for his valuable comments, expert guidance, and assistance in shaping the final version of this work.

I would also like to thank Associate Professor Mgr. MgA. Tomáš Pospěch, Ph.D.,for inspiring me to look at the exhibited work from a different perspective, which enabled me to better understand the essence of the topic.

Index

Obrázek 1

Obrázek 2

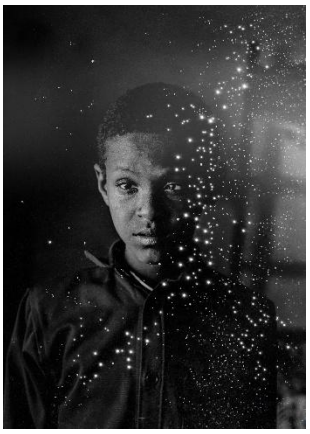

Obrázek 3

Obrázek 4

Obrázek 5

Obrázek 6

Obrázek 7

Obrázek 8

Obrázek 9

Obrázek 10

Obrázek 11

Obrázek 12